

Οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα, που αναφέρονται στη σύμβαση εργασίας, αφορούν οποιαδήποτε μορφή σύμβασης εργασίας.

Για τη ρύθμιση ειδικά της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας εφαρμόζονται οι διατάξεις του εργατικού δικαίου και μόνο συμπληρωματικά οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα, για να καλύψουν κενά της ειδικής εργατικής νομοθεσίας.

2. Κατάρτιση της σύμβασης εργασίας

Η σύμβαση εργασίας είναι άτυπη σύμβαση, γιατί για την έγκυρη κατάρτιση της δεν απαιτείται τήρηση τύπου.

Αν για την κατάρτιση της σύμβασης εργασίας συνταχθεί έγγραφο, το έγγραφο αυτό έχει απλώς αποδεικτικό χαρακτήρα²⁷. Κατ' εξαίρεση απαιτείται έγγραφος τύπος, ως συστατικό στοιχείο, για ορισμένες συμβάσεις εργασίας, όπως π.χ. σύμβαση εργασίας με το Δημόσιο.

3. Υποχρεώσεις των συμβαλλομένων

Στη σύμβαση εργασίας οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων είναι οι εξής:

A. Υποχρεώσεις του εργαζομένου

α. Κύρια υποχρέωση

Κύρια υποχρέωση του εργαζομένου είναι να εκτελεί αυτοπροσώπως (εκτός αν προκύπτει κάτι άλλο από τη συμφωνία ή από τις περιστάσεις) και με επιμέλεια την εργασία του, ευθυνόμενος για τη ζημία που προξένησε στον εργοδότη από δόλο ή από αμέλειά του.

β. Παρεπόμενες υποχρεώσεις

Ο εργαζόμενος, εκτός από την κύρια, έχει και παρεπόμενες υποχρεώσεις, που πηγάζουν από τον νόμο ή τη σύμβαση ή την αρχή της καλόπιστης εκπλήρωσης των παροχών.

Παρεπόμενη υποχρέωση που πηγάζει από τον νόμο είναι π.χ. η υποχρέωση του εργαζομένου, αν παρουσιαστεί ανάγκη για εργασία πέρα από τη συμφωνημένη ή τη συνηθισμένη, να την παράσχει, εφόσον είναι σε θέση να το κάνει και η άρνησή του θα ήταν αντίθετη με την καλή πίστη. Για την πρόσθετη

27. Βλ. παραπάνω, Γεν. Αρχές, Μέρος Τρίτο, Κεφ. Γ', VII, 2, Α, β.

αυτή εργασία έχει, βέβαια, ο εργαζόμενος δικαίωμα σε συμπληρωματική αμοιβή.

Παρεπόμενη υποχρέωση που πηγάζει από την αρχή της καλόπιστης εκπλήρωσης των παροχών είναι η υποχρέωση πίστης. Υποχρέωση πίστης σημαίνει υποχρέωση προστασίας των συμφερόντων του εργοδότη. Έκφρασή της είναι η υποχρέωση εχεμύθειας για τα απόρρητα της επιχείρησης, η υποχρέωση αποχής από ανταγωνισμό στον εργοδότη κ.λπ.

B. Υποχρεώσεις του εργοδότη

α. Κύρια υποχρέωση

Κύρια υποχρέωση του εργοδότη είναι να καταβάλλει στον εργαζόμενο τον συμφωνημένο ή συνηθισμένο μισθό.

β. Παρεπόμενες υποχρεώσεις

Ο εργοδότης έχει και παρεπόμενες υποχρεώσεις που πηγάζουν από τον νόμο, τη συμφωνία των μερών ή την αρχή της καλόπιστης εκπλήρωσης των παροχών.

Παρεπόμενες υποχρεώσεις που πηγάζουν από τον νόμο είναι π.χ. η υποχρέωση ασφάλειας και υγιεινής στους χώρους εργασίας, η υποχρέωση παροχής αδειών, η υποχρέωση χορήγησης πιστοποιητικού εργασίας, η υποχρέωση για ιατρική περίθαλψη του εργαζομένου που έχει προσληφθεί και ζει μαζί του (με τον εργοδότη).

Παρεπόμενες υποχρεώσεις που πηγάζουν από την αρχή της καλόπιστης εκπλήρωσης των παροχών είναι π.χ. η υποχρέωση απασχόλησης των εργαζομένων, η υποχρέωση ίσης μεταχείρισης των εργαζομένων.

4. Λήξη της σύμβασης εργασίας

Σχετικά με τη λήξη της σύμβασης εργασίας πρέπει να διακρίνουμε αν πρόκειται για σύμβαση εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου.

A. Σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου

Η σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου παύει αυτοδικαίως όταν λήξει ο χρόνος για τον οποίο συνομολογήθηκε (άρθρο 669 § 1 ΑΚ). Κατ' εξαίρεση όμως καθένας από τους συμβαλλομένους έχει δικαίωμα να καταγγείλει

τη σύμβαση προ
Ο νόμος δε
δεκτό από τη νο
τα οποία με τις
τάσταση γι' αυ
από αυτόν η συ

Χαρακτηρι
τελεί π.χ. η διάπ
νες απουσίες το
τελεί π.χ. η υβρ
απαραίτητων μι

B. Σύμβαση εργ

Η σύμβαση
θρου 669 § 2 ΑΚ

Στο σημείο
εξαρτημένης ε
κατά συνέπεια,
βάσεις παροχής

Γ. Θάνατος του

Η σύμβαση
το θάνατο του ε
νου (άρθρο 675
μόνο όταν τα

1. Έννοια και χ

Σύμβαση έ
(εργολάβος

28. Πρόκειτ

29. Βλ. σχετ
Ζερδελή, ό.π., σελ.

30. Ο νόμος
φέρουν κατά το π
- Σ. Γαρδίκι, ό.π.,

τη σύμβαση πριν τη λήξη της για σπουδαίο λόγο (άρθρο 672 ΑΚ)²⁸.

Ο νόμος δεν προσδιορίζει την έννοια του σπουδαίου λόγου. Γίνεται όμως δεκτό από τη νομολογία ότι σπουδαίο λόγο συνιστούν τα περιστατικά εκείνα, τα οποία με τις συγκεκριμένες περιστάσεις, δημιουργούν τόσο δυσάρεστη κατάσταση γι' αυτόν που τα επικαλείται, ώστε να μην είναι δυνατόν να αξιωθεί από αυτόν η συνέχιση της συμβατικής σχέσης²⁹.

Χαρακτηριστικά αναφέρουμε πως σπουδαίο λόγο για τον εργοδότη αποτελεί π.χ. η διάπραξη αξιόποινης πράξης από τον εργαζόμενο, οι επανειλημμένες απουσίες του εργαζομένου, ενώ σπουδαίο λόγο για τον εργαζόμενο αποτελεί π.χ. η υβριστική συμπεριφορά του εργοδότη, η παράλειψη λήψης των απαραίτητων μέτρων για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων.

Β. Σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου

Η σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 669 § 2 ΑΚ, λύεται με καταγγελία καθενός από τα μέρη.

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί πως την καταγγελία των συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου τη ρυθμίζουν ειδικοί νόμοι³⁰ και, κατά συνέπεια, η διάταξη του άρθρου 669 § 2 ΑΚ εφαρμόζεται μόνο στις συμβάσεις παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών.

Γ. Θάνατος του εργαζομένου

Η σύμβαση εργασίας, λόγω του προσωπικού της χαρακτήρα, λύεται και με το θάνατο του εργαζομένου, ανεξάρτητα αν ήταν ορισμένου ή αορίστου χρόνου (άρθρο 675 ΑΚ). Με τον θάνατο του εργοδότη λύεται η σύμβαση εργασίας μόνον όταν τα μέρη απέβλεψαν κυρίως στο πρόσωπό του.

VI. ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΟΥ

1. Έννοια και χαρακτηριστικά της σύμβασης έργου

Σύμβαση έργου είναι η σύμβαση με την οποία ο ένας συμβαλλόμενος (εργολάβος) αναλαμβάνει την υποχρέωση να εκτελέσει ένα έργο και ο άλλ-

28. Πρόκειται για την ονομαζόμενη έκτακτη καταγγελία.

29. Βλ. σχετ. Α. Καρακατσάνη - Σ. Γαρδίκια, ό.π., σ. 528· Κουκιάδη, ό.π., σ. 1110 επ.· Ζερδελή, ό.π., σελ. 1211 επ.

30. Ο νόμος προβλέπει δύο είδη καταγγελίας, την τακτική και την άτακτη που διαφέρουν κατά το πεδίο εφαρμογής, τους όρους και τις συνέπειες. Βλ. σχετ. Α. Καρακατσάνη - Σ. Γαρδίκια, ό.π., σ. 535 επ.· Κουκιάδη, ό.π., σ. 898 και 932 επ.

λος συμβαλλόμενος (εργοδότης) αναλαμβάνει την υποχρέωση να του καταβάλει τη συμφωνημένη αμοιβή (άρθρο 681 ΑΚ).

Έργο είναι το αποτέλεσμα ανθρώπινης δραστηριότητας. Μπορεί να είναι υλικό ή μη.

Παραδείγματα: – Ο Α αναθέτει στον Β την κατασκευή οικοδομής στο οικόπεδο του έναντι αμοιβής 200.000 €.

– Ο Α αναθέτει στον γλύπτη Β την κατασκευή μιας προτομής έναντι αμοιβής 5.000 €.

Η σύμβαση έργου είναι σύμβαση αμφοτεροβαρής και επαχθής.

2. Κατάρτιση της σύμβασης έργου

Η σύμβαση έργου είναι, κατά κανόνα, άτυπη σύμβαση, γιατί για την έγκυρη κατάρτιση της δεν απαιτείται η τήρηση τύπου. Μόνο κατ' εξαίρεση, σύμφωνα με ειδικούς νόμους, απαιτείται έγγραφο για την έγκυρη κατάρτιση της, π.χ. σύμβαση εκτέλεσης δημόσιου έργου.

3. Υποχρεώσεις των συμβαλλομένων

Από τη σύμβαση έργου προκύπτουν οι εξής υποχρεώσεις για τους συμβαλλομένους:

Α. Υποχρεώσεις του εργολάβου

α. Κύρια υποχρέωση

Κύρια υποχρέωση του εργολάβου είναι να εκτελέσει εγκαίρως και χωρίς ελαττώματα το έργο που ανέλαβε.

Σχετικά με την ευθύνη του εργολάβου σε περίπτωση αθέτησης της κύριας υποχρέωσης του πρέπει να διακρίνουμε:

– Αν ο εργολάβος δεν αρχίσει εγκαίρως την εκτέλεση του έργου ή αν, χωρίς υπαιτιότητα του εργοδότη, επιβραδύνει την εκτέλεσή του, ο εργοδότης μπορεί να υπαναχωρήσει³¹ από τη σύμβαση, χωρίς να περιμένει τον χρόνο παράδοσης του έργου (άρθρο 686 εδ. α' ΑΚ).

– Αν το έργο που εκτελέστηκε έχει ελαττώματα, διακρίνουμε: Αν τα ελαττώματα είναι επουσιώδη, ο εργοδότης έχει δικαίωμα να απαιτήσει είτε τη διόρθωσή τους, είτε ανάλογη μείωση της αμοιβής του εργολάβου (άρθρο 688 ΑΚ). Αν τα ελαττώματα είναι ουσιώδη και το καθιστούν άχρηστο ή

31. Βλ. σχετ. παραπάνω, Ενοχ. δίκαιο, Μέρος Τέταρτο, Κεφ. Γ', ΙΙΙ, σημ. 7.

λείπουν οι συμ-
τήσει τη διόρθω-
ση υπαναχωρήσει
– Αν οι ελλ-
δοτής έχει δικ-
λάβου, να απα-
ΑΚ).

β. Παρεπόμενες

Ο εργολάβ-
όπως υποχρέω-
εργοδότης, υπ-
δότη τυχόν υπ-

Β. Υποχρεώσεις

α. Κύρια υποχρέω

Κύρια υποχ-
βο της συμ-

β. Παρεπόμενες

Παρεπόμε-
στον εργολάβο
χρέωση παραλ-

4. Λήξη της σύ

Η λήξη της
του έργου από
δότη και την κα-

32. Αναφορι-
ρούμε ορθότερη τ-
693 και 698 ΑΚ, ο
Ζέπο, ό.π., τ. ΙΙ, σ. 3
Γεωργιάδη-Σταθότ-
δηλ. ο εργοδότης
ΕρμΑΚ, άρθρ. 681,
Μέρος, ό.π., τ. ΙΙ, σ.

λείπουν οι συμφωνημένες ιδιότητες, ο εργοδότης έχει δικαίωμα να απαιτήσει τη διόρθωσή τους ή ανάλογη μείωση της αμοιβής του εργολάβου ή να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση (άρθρο 689 ΑΚ).

– Αν οι ελλείψεις οφείλονται σε υπαιτιότητα του εργολάβου, ο εργοδότης έχει δικαίωμα, αντί για υπαναχώρηση ή μείωση της αμοιβής του εργολάβου, να απαιτήσει αποζημίωση για μη εκτέλεση της σύμβασης (άρθρο 690 ΑΚ).

β. Παρεπόμενες υποχρεώσεις

Ο εργολάβος, εκτός από την κύρια, έχει και παρεπόμενες υποχρεώσεις, όπως υποχρέωση να χρησιμοποιεί με επιμέλεια την ύλη που του χορήγησε ο εργοδότης, υποχρέωση να λογοδοτήσει σχετικά και να επιστρέψει στον εργοδότη τυχόν υπόλοιπο της ύλης (άρθρο 685 § 1 ΑΚ).

Β. Υποχρεώσεις του εργοδότη

α. Κύρια υποχρέωση

Κύρια υποχρέωση του εργοδότη είναι η καταβολή στον εργολάβο της συμφωνημένης αμοιβής.

β. Παρεπόμενες υποχρεώσεις

Παρεπόμενες υποχρεώσεις του εργοδότη είναι η υποχρέωση χορήγησης στον εργολάβο της ύλης που απαιτείται για την εκτέλεση του έργου και η υποχρέωση παραλαβής και έγκρισης του έργου³².

4. Λήξη της σύμβασης έργου

Η λήξη της σύμβασης έργου επέρχεται με την περάτωση και παράδοση του έργου από τον εργολάβο και αντίστοιχα την παραλαβή του από τον εργοδότη και την καταβολή της αμοιβής.

32. Αναφορικά με την παραλαβή και έγκριση του έργου υπάρχει διχογνωμία. Θεωρούμε ορθότερη την άποψη σύμφωνα με την οποία, όπως προκύπτει από τα άρθρα 692, 693 και 698 ΑΚ, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να παραλάβει και να εγκρίνει το έργο (βλ. Ζέπο, ό.π., τ. II, σ. 391· Καυκά, ό.π., τ. Α, άρθρ. 681-682, § 6α, σ. 79 επ.· Α. Καρδάρá, στον ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, τ. III, ό.π., άρθρ. 681, αρ. 42). Αντίθετη άποψη υποστηρίζουν (ότι δηλ. ο εργοδότης δεν υποχρεούται να παραλάβει και να εγκρίνει το έργο) οι Δεληγιάνης, ΕρμΑΚ, άρθρ. 681, αρ. 94 επ.· Κορνηλάκης, ό.π., τ. II, σ. 385· Φίλιος, Ενοχικό Δίκαιο, Ειδικό Μέρος, ό.π., τ. II, σ. 454 επ.

